

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI
BM – I-0700-256/08

Warszawa, dnia 17 czerwca 2008r.

SEKRETARZAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dnia 2.07.08
nr 9013 podpis

Pani Krystyna Bochenek
Wicemarszałek Senatu

Dot. BPS/DSK-043-529/08

Senatorze Pani Mennelck,

W związku z przekazaniem oświadczeniem Pani Senator Doroty Arciszewskiej – Mielewczyk złożonym na 13 posiedzeniu Senatu RP w dniu 5 czerwca 2008r. uprzejmie informuję, co następuje.

1. Zajęcie stanowiska w kwestiach podniesionych przez Panią Senator wymaga szczegółowej analizy w stosunku do poszczególnych państw, których sądy orzekały w sprawach będących przedmiotem wystąpienia. Szereg ratyfikowanych przez Polskę dwustronnych umów o współpracy prawnej przewiduje, że obywatele jednego państwa mają swobodny i nieskrępowany dostęp do sądów innego państwa i korzystają przed tymi sądami ze zwolnienia od kosztów i opłat sądowych oraz z bezpłatnego zastępstwa procesowego na tych samych warunkach i w takim samym zakresie jak obywatele tego państwa. W stosunkach z państwem, z którym Polska nie zawarła takiej umowy możliwość skorzystania przez osobę ubiegającą się o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie adwokata z urzędu wynikać może z przyjętej zasady wzajemności. Zakres udzielonej pomocy zależy od spełnienia przez osobę ubiegającą się od spełnienia

przez nią warunków określonych przez prawo państwa, przed sądem którego toczy się postępowanie.

Ponadto Polska jest stroną *Konwencji o ułatwieniu dostępu do wymiaru sprawiedliwości w stosunkach międzynarodowych, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980r. (Dz. U. z 1995r. nr 18, poz. 86 i 87)* oraz *Porozumienia Europejskiego w sprawie przekazywania wniosków o przyznanie pomocy sądowej, sporządzonego w Strasburgu dnia 27 stycznia 1977r. (Dz. U. z 1999r. nr 102, poz. 1183 i 1184).*

W stosunkach pomiędzy państwami Unii Europejskiej obowiązuje *dyrektywa Rady 2003/8/WE z 27 stycznia 2003r. w celu usprawnienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie minimalnych wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze,* która ma pierwszeństwo w stosunkach między państwami członkowskimi przed wymienioną wyżej Konwencją haską i Porozumieniem Europejskim.

W odniesieniu do polskich obywateli zamieszkałych za granicą wskazać należy ponadto na zadania resortu spraw zagranicznych. Stosownie bowiem do art. 11 ustawy z dnia 13 lutego 1984r. o funkcjach konsulów RP (Dz. U. z 2002r. nr 215, poz. 1823 z późn. zm.) konsul zobowiązany jest z mocy prawa do zapewnienia pomocy obywatelom polskim w realizacji praw przysługujących im zgodnie z prawem państwa przyjmującego oraz prawem i zwyczajami międzynarodowymi.

2. Polska jest stroną Europejskiej Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń dotyczących pieczy nad dzieckiem oraz o przywracaniu pieczy nad dzieckiem, sporządzonej w Luksemburgu dnia 20 maja 1980r. od 1 marca 1996r. Stronami konwencji poza Polską są 34 państwa. Należy jednak mieć na uwadze, że w stosunkach pomiędzy Polską a państwami członkowskimi Unii Europejskiej pierwszeństwo przed powołaną konwencją ma *rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada*

2003r. o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej – zgodnie z art. 60 tego rozporządzenia.

Zgodnie z art. 9 ust. 3 konwencji orzeczenie będące przedmiotem wniosku o uznanie i wykonanie w żadnym wypadku nie może być rozpoznawane merytorycznie. Jednakże Konwencja określa wypadki, w których można odmówić uznania lub wykonania orzeczenia (art. 9 ust. 1, art. 10 ust.1). Sąd wydaje postanowienie po przeprowadzeniu stosownego postępowania, stronom przysługuje prawo wniesienia środka odwoławczego do sądu wyższej instancji.

3. Podkreślenia wymaga, że zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 wyłącznie właściwe (tzn. mające jurysdykcję) w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, w tym także w sprawach o realizację prawa do osobistych kontaktów z dzieckiem, są sądy tego państwa, w którym w chwili złożenia wniosku dziecko ma zwyczajny pobyt. W wypadku, gdy dziecko nie ma zwyczajnego pobytu w Polsce brak jest jurysdykcji sądu polskiego.

Prostę z wyrazami szacunku,

z upoważnieniem
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Janina Radziwiak
PODSEKREJARZ STANU